

י"ד ע"י קרן תר"ג לזיכוי הרבים
לשובת נשמת הרבני הנצי"ד הנכבד
הרה"ח ר' אריה (לייבל)
בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

בסייעתא דשמיא

תורה שבת

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת וזאת הברכה – שמחת תורה גיליון קל"ח (שנה ג') | תשרי תשפ"ז

פנינים מאירים
לשולחן השבת

פר"ס התורה

פשט

תומים ואורים, או אורים ותומים?

תמ"ד ואורי"ד לאיש חסידך (דברים ל"ג, כ)

מדוע נאמר כאן 'תמ"ד ואורי"ד', תומים לפני אורים, והלא בכל מקום נאמר 'אורים ותומים'? ביאר הגאון מוילנא זי"ע, כי הנה אמרו חז"ל (יומא עג, ב) למה נקרא שמם אורים ותומים? אורים - שמאירים את דבריהם, תומים - שמשלימים את דבריהם, דהיינו שכאשר שאלו בחושן היו מאירות האותיות באבני החושן, והכהן ידע ברוח הקודש לצרף האותיות בסדר הנכון למילים הנכונות. לכן בדרך כלל כתוב 'אורים' תחילה, שקודם האירו האותיות, ואחר כך 'תומים' - כשידעו לצרפם ולהשלימם. ברם, כל זה הוא רק ביחס לכהן השואל, אבל כאשר משה מדבר אל הקב"ה, הרי אצלו מתחילה נשלם הענין המדובר, ואחר כך הוא מגלה לנו הדבר באותיות המאירות, לכן לפניו יתברך שייד לומר קודם 'תמ"ד', ואחר כך 'אורי"ד'.

רמז

רמז לרבי מאיר בעל הנס

ולאשר אמר ברוך מפנים אשר יהי רצוי אחיו נטביל פשמן רגלו (דברים ל"ג, כד)

כותב הגאון רבי רפאל אוחנה זי"ע מחכמי עיה"ק טבריא, בספרו 'טובת מראה', שבפסוק זה יש רמז שהתנא רבי מאיר בעל הנס נטמן בעיה"ק טבריא, כי התיבות מ'בנים' א'שר י'הי ר'צוי - ראשי תיבות 'מאיר', והתיבות י'הי ר'צוי א'חיו (ו)ט'ביל פ'שמן - הן ראשי תיבות 'טבריא'.

מוסיף על כך בספר 'רביד הזהב': רבי מאיר נרמז בפסוק 'ברוך מבנים', לרמז על שיטת רבי מאיר (קידושין לו, א) שבין אם ישראל עושים רצונו של מקום או להפך, תמיד נקראים 'בנים'. וכן נרמז דווקא בפסוק 'טובל בשמן', לרמז על הסגולה להתנדב שמן למאור לכבוד רבי מאיר בעל הנס.

דרוש

כוס של ברכה לנפתלי

ולנפתלי אמר נפתלי שבע רצון ומלא ברכת ה' ים נדרים ירשה (דברים ל"ג, כז)

במסכת ברכות (נא, א) דרשו פסוק זה על כוס של ברכה, שכל המברך על כוס מלא - נותנין לו נחלה בלי מצרים, שנאמר 'ומלא ברכת ה' (ועיי"ש בתוספות עוד דרשות).

מבאר הגאון רבי חיים קנייבסקי זי"ע בספרו 'טעמא דקרא', מדוע נרמז ענין זה דווקא אצל נפתלי, משום שמוזכר בחז"ל (תרגום יונתן בראשית מט, כא) שנפתלי בישר ליעקב אבינו שיוסף חי, ובצדור המור כתב (ויחי, עה"פ הנותן אמרי שפר) שנפתלי בישר תמיד בשורות טובות, והנה אמרו בגמרא (חולין פז, א) שהמבשר בשורה טובה נותנים לו כוס של ברכה, לכן דווקא אצל נפתלי דרשו את דיני כוס של ברכה.

סוד

שמות הקדושים במזווה

מענה אלקי קדם ומתחת זרעת עולם ויגרש מפניך אויב ויאמר השם וגו' (דברים ל"ג, כז)

מבאר הגה"ק רבי שלום משאש זי"ע בספרו 'אור גנוז': ידוע שאחורי המזווה כותבים את השם הקדוש שד"י, וכן את השמות הקדושים כו"ז במוכס"ז, שהם האותיות שאחרי אותיות השמות הוי"ה אלקינו הכתובים בתוך המזווה בפסוק שמע. וזה סוד הכתוב: מענה - בביתו ובמעונו של כל יהודי, כתובים במזווה השמות הקדושים הללו: אלקי קדם - בקדם המזווה, כתובים השמות הקדושים 'הוי"ה אלקינו', ומתחת - מאחורי המזווה, שם כתוב השם שד"י, שהוא שמירה על הבית בבחינת האבות שהם זרע עולם (כמובא בזהר הק' שהאבות עם זרועות עולם), ובזכות שמות אלו - ויגרש מפניך אויב ויאמר השם, וישכן ישראל בטח בך עין יעקב.

לעיני כל ישראל

ברכות לשבטי ישראל • מיתת וקבורת משה

הפרשה האחרונה בתורה - פרשת וזאת הברכה, כשמה כן היא: עוסקת בברכות שברך משה את שבטי ישראל ביום מותו. בברכותיו הזכיר ברכות ותשבוחות מיוחדות לכל שבט, והפרשה מסתיימת במיתתו וקבורתו של משה.

נושאי הפרשה: שבט ישראל שקבלו ומקיימים התורה • ברכה לכל שבט • ברכה כללית לכל ישראל שה' שומרים • עלית משה להר נבו לראות הארץ • משה ראה את העתידות • מיתת וקבורת משה • הנהגת יהושע • לא קם נביא כמשה.

א. שבט וזכות

סמוך למותו בירך משה את ישראל, ובהקדמה לברכות הקדים להזכיר את שבט הבורא, בשילוב דברי זכות על ישראל שהם ראויים וכדאיים שתחול עליהם הברכה.

בדבריו שיבח את ישראל, שכל האומות לא רצו לקבל את התורה, ורק ישראל קיבלו עליהם עול התורה בסיני, והם לא יעזבו את התורה לעולם, והם נושאים על עצמם תמיד את עול מלכות הבורא.

ב. וזאת הברכה

ברכת ראובן: שיימחל לו מעשה בלחה, ויחיה בזה ובבא.

ברכת יהודה: שעצמותיו

תחזורנה למקומן לאחר שהתגלגלו בארון 40 שנה במדבר לפי שקיבל עליו נידוי. תתקבלנה תפילות מלכי יהודה, וינצחו במלחמות עם אויביהם.

שבט שמעון: לא התברכו בברכה פרטית, בגלל מה שעשו בהיותם בשיטים. אולם בלשון הברכה ליהודה 'שמע' ה' קול יהודה, נרמזת ברכה לשמעון.

ברכת לוי: הם עמדו בניסיונות במדבר, לא התלוננו על המים ברפידים, ולא חטאו שמי מריבה, וכן בחטא העגל לא חטאו אלא הרגו את החוטאים אפילו מקרובי משפחתם, כמו כן רק שבט לוי נימולו במדבר. לכן זכו להורות הוראה ולהקריב קרבנות. משה בירכם שעבודתם במקדש תתקבל לרצון, והחשמונאים יצליחו במלחמה.

ברכת בנימין: בארצו יוקם המקדש ותשרה השכינה.

ברכת יוסף: ארצו מבורכת בכל מיני פירות ותוקים, ויהושע מרועה יהיה כוחו כקרני שור לנגח את מלכי ארץ ישראל.

ברכת זבולון ויששכר: בני זבולון זכו לשפע ממון, בזכות אוצרות שמוציאים מהים ומהחול, והם עשו שותפות עם יששכר, שהם יתמכו בהם כדי שיוכלו לעסוק בתורה, על כך בירך משה את שני השבטים: זבולון יצליח וישמח בצאתו למסחר, ויששכר יצליח וישמח בעיסוקו בתורה, ויצליח לעבד - שנים ולקבוע - חודשים, ועל ידי קביעת המועדים יתאספו כל ישראל למקדש ושם יקריבו קרבנות בשלשת הרגלים.

ברכת גד: הם ישבו על הגבול, ויהיו גיבורים להילחם

"הראהו את כל ארץ ישראל בשלמותה וסמך ידיו

העתידיים להיות מציון לה"

(רש"י דברים ל"ג, א)

המאורעות שהראה ה' למשה רבינו:

- ארץ הגלעד, ובני דן שיעשו פסל ויעבדו עבודה זרה
- שמשון שעתי לצאת מבני דן להשיע את ישראל
- ארץ נפתלי בשלוותה ודורבנה, ודורבנה וברק מקדש נפתלי נלחמים עם סיסרא וחילתיו
- ארץ אפרים ומנשה בשלוותה ודורבנה, ויהושע שבא מאפרים, נלחם עם מלכי כנען
- גדיען שבא ממנשה נלחם עם מדין ועם עמלק
- כל ארץ יהודה בשלוותה ודורבנה, מלכות בית דוד והצדק שלחם
- הצד המערבי של הארץ, הסמוכה לים, בשלוותה ודורבנה, וכל המאורעות שיהיו בארץ עד היום האחרון - עד תחיית המתים
- ארץ הנגב בדרום הארץ, ומערת המכפלה אשר בנגב
- שלמה המלך יוצא את כלי המקדש על גבי אדמת ככר הירדן

באויבים. לשבחם ייאמר שהם עברו חלוצים במלחמה לפני העם כפי שהתחייבו בתמורה לקבלת נחלה בארץ סיחון ועוג.

ברכת דן: הם יהיו גיבורים, וירשו נחלה בשני מקומות בארץ, תחילה בצפון-מערב ארץ ישראל, ואחר כך גם בצפון-מזרח הארץ.

ברכת נפתלי: ארצו מלאה בברכת ה', והם ירשו את הכנרת ואת הקרקע הסמוכה.

ברכת אשר: בנחלתו יש ריבוי שמן. הוא התברך בבנים, ובנותיו נישאו לכהנים גדולים ולמלכים הנמשחים בשמן-זית.

ג. ה' שומרך

משה בירך ברכה כללית לכל ישראל, שגיבוריו שומרים על הגבול, ומההרים בגבולות ארץ ישראל חוצבים ברזל ונחושת. עוד בירכם שגם ימי הזקנה יהיו טובים כימי הנעורים, וכל הארצות יזרימו כסף לארץ כשירכשו את פירותיהם.

ה' הרוכב בשמים, הוא בעזרתם לשמור עליהם ולגרש אויביהם, וכך ישראל יושבים בטח על ארצם. הכל שלכם! אשריך ישראל! אתה עם אשר תשועתך היא בה', שהוא מגן עורך!

ד. עד היום האחרון

משה עלה להר נבו, שם ראה את כל הארץ, והראהו ה' את כל המאורעות שיהיו בארץ ישראל עד תחיית המתים [וראה חלון]. משה הלך אל שלשת האבות, אברהם יצחק ויעקב, לומר להם שה' קיים שוועתו לתת את ארץ ישראל.

ה. מיתת נשיקה

עד יומו האחרון היה משה רבינו בריא וחזק בכל אבריו, ובהיותו בן 120 שנה מת במיתת נשיקה על ראש ההר, ונקבר בעמק אשר בארץ מואב מול בית פעור, אך מקום קבורתו אינו ידוע לאיש. בני ישראל הזכירים בכו והתאבלו עליו שלושים יום, וקיבלו עליהם את הנהגת יהושע, ולא קם עוד נביא בישראל כמשה.

חוק חזק ונתחזק

הדרך עֲלֶךְ כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה

וְדַעְתָּ עֲלֶךְ כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה

לא תתנשי מינך, ולא תתנשי מינך תורה שבכתבו

חיים של תורה מובטח שיהיה במתיבתא דרש"י

אמר הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע: מי שלומד וגומר בכל שבוע ושבוע פירוש רש"י על התורה, מובטח הוא שבעולם האמת הוא יהיה במתיבתא דרש"י. ויהיה איך שיהיה, הוא לא יידחה ממתיבתא דרש"י.

(ספר 'דברי צחק' סוואליווא)

אמוראים אינם בקיאים בפסוקים!?

כשמבואר בגמרא שאמורא אמר שאינו יודע פסוק, והתוספות כותבים שפעמים שלא ידעו האמוראים פסוקים - האם אכן הכוונה כפשוטו?

ערך אמוראים, אות רצט) מאריך כדרכו בעניין זה, וכתב בשם המב"ט, שאין הכוונה שהאמוראים לא ידעו כלל פסוקים מפורשים בתורה, אלא התוספות דקדקו בלשונם וכתבו: 'פעמים' שלא היו בקיאים בפסוקים, והכוונה שלפעמים יאירע שגם הבקי במקרא ישכח איזה פסוק לפי שעה, ואחר כך יזכרו מעצמו או על ידי מעורר, וכן מצינו בגמרא (עבודה זרה נב, ב) 'מקרא היה בידינו ושכחנוהו'.

כן הביא עוד השדי חמד (שם באות כא) בשם 'רבי אברהם מתתיהו חלפון', שהכוונה שלפעמים שכחו פסוק באמצע שהיו עסוקים בתורה בהתמדה ובלי הפסק.

אין הדברים כפשוטם

אולם כמה וכמה אחרונים נקטו בפשיטות שלא יתכן ולא יעלה על הדעת שהאמוראים לא יידעו פסוקים מפורשים, ואפילו לא שייך שיכחו פסוק מפורש לפי שעה, ולכן כתבו הרבה פירושים בדברי הגמרא במסכת בבא קמא, שמה שאמר רבי חייא בר אבא 'שאיני יודע אם נאמר בהן טוב', אין הכוונה כלל כפשוטו, אלא כמו כל דברי אגדה שבש"ס, יש בכך רמזים ועניינים בדרך דרוש ורמז. כן כתב החיד"א בספרו יעיר און (שם) בשפה מליצית כדרכו בקדוש: 'וסוגית קמא אינה ראייה, דשערי תשובה לא ננעלו, וכבר המפורשים אסברוה ניהלן'.

איני יודע מי אמרם

נציין בזאת בקצרה שני מהלכים שכתבו המפרשים בדברי הגמרא על דרך הדרש:

א. הפני יהושע כתב, שבדורא ידע רבי חייא בר אבא פסוק מפורש שבדברות הראשונות בר נאמר בהם טוב, אלא מה שהשיב רבי חייא 'איני יודע' הכוונה איני יודע אם נאמרו התיבות 'למען ייטב לך' מפי הגבורה, והחסרון הוא רק בכתיבה, או שמה הקב"ה לא אמר תיבות אלו, רק משה הוסיף כמו שהוסיף כמה פסוקים בחומש דברים.

לא נאמר השכר

ב. בספר 'ענף יוסף' על 'עין יעקב' הביא בשם הגר"א מוילנא, שבדורא לא יתכן שרבי חייא לא ידע פסוק ערוך, אלא שרבי חנינא היה מפרש מה שאמרה תורה: 'למען יאריכון ימיך' היינו בעולם הבא, ו'למען ייטב לך' היינו בעולם הזה, ושאלתו היתה: למה לא נאמר בדברות הראשונות הבטחה לעולם הזה, אלא לעולם הבא בלבד, ועל זה אמר לו רבי חייא 'איני יודע', כלומר: איני יודע האם נאמרה כלל הבטחה לעולם הזה, אפילו בדברות האחרונות ובכל התורה, כי הוא סובר כרבי יעקב [ראה קידושין לט, ב], ש"שכר מצוה בהא עלמא ליכא".

לרגל יום שמחת לבנו, שמחת סיום לימוד כל התורה שבכתב, יחד עם שמחת התחלת התורה הקדושה, נעקוב אחרי פולמוס מרתק העוסק בשאלה: היתכן שתלמיד חכם, גדול בתורה, לא יידע פסוקים מפורשים בתורה שבכתב?

איני יודע אם נאמר

הגמרא מספרת במסכת בבא קמא (נד, ב-ג, א) ששאל רבי חנינא בן עגלי את רבי חייא בר אבא: מפני מה בדברות הראשונות לא נאמר בהם 'טוב', ובדברות האחרונות נאמר בהם 'טוב' [פירש רש"י - גבי כיבוד אב ואם דכתיב בהן (דברים ה, כו) למען ייטב לך]? אמר לו: עד שאתה שואלני למה נאמר בהם טוב, שאלני אם נאמר בהן טוב לא, ואני יודע אם נאמר בהן טוב אם לא, כלך אצל ר' תנחום בר חנילאי וכו', ע"כ.

כשלושים את הגמרא בפשטות, רואים כאן דבר פלא נשגב, שהאמורא רבי חייא בר אבא אמר על עצמו כשנשאל על פסוק מפורש בפרשת ואתחנן: 'איני יודע אם נאמר בהן טוב אם לא'.

לא היו בקיאים בפסוקים

כן אנו מוצאים עוד בסוגיית הגמרא במסכת בבא בתרא (קיג, א) שרב נחמן בר יצחק אמר שרק בפסוק אחד נאמר 'ידבק', ושואלת הגמרא שהרי גם בפסוק השני כתוב 'ידבק', וכותבים שם התוספות: 'פעמים' שלא היו בקיאים בפסוקים, והוכיחו כן מדברי הגמרא במסכת בבא קמא שאמר 'איני יודע אם נאמר בהן טוב'.

כל הקורא משתומם

אולם, כל העובר על דברים אלו עומד משתומם, היעלה על הדעת שהאמוראים לא יידעו פסוקים מפורשים בתורה!?! וכלשונו של הפני יהושע (בבא קמא שם): 'כל הקורא ישתומם על ככה, וכי גברא רבה כר' חייא בר אבא לא היה יודע חלילה מה שהתינוקות של בית רבן יודעים!?!'

בתורה תמימה (פרשת ואתחנן, פ"ה הערה יב) מחדד את התמימה, שהרי מובא במסכת כתובות (ח, ב) שרבי חייא בר אבא היה גם מלמד מקרא ודורש בפסוקים, ואין לא ידע פסוק מפורש בתורה?

גם החיד"א זי"ע בספרו יעיר און (מערכת האלף, אות קיט) תמה על דברי התוספות בבבא בתרא, שקשה לומר שהאמוראים לא ידעו פסוקים, שהרי כתב רש"י בפרשת כי תשא (שמות לא, יח) שתלמיד חכם צריך להיות בקי בעשרים וארבעה ספרים.

רק לפי שעה

בספר שדי חמד (מערכת האלף, כללים,

שור של ישראל שנגח שור של נכרי

הופיע מהר פאך (דברים לג, ב)

שני מהלכים

בביאור תירוצי הגמרא נאמרו שני מהלכים במפרשים:

א. המהרש"ל כתב בחכמת שלמה, וכן בספרו ים של שלמה (סי' ח), וכן הוכיח המהר"ם מדברי הגימקוני יוסף, שכוונת הגמרא בתירוצי היא, שלעולם "רעהו" דווקא, כך שחיובי התשלומים מוגבלים רק לישראל, ולפיכך, שור של ישראל שנגח שור של נכרי הוא פטור, כי אינו רעהו, ומכל מקום שור של נכרי שנגח שור של ישראל הוא חייב נזק שלם בין במועד ובין בתם, משום שהקב"ה התיר והפקיד את ממונו הגויים [אם משום שלא קיימו שבע מצוות, או בגלל שלא קיבלו התורה מסיני], דהיינו שקנס הקב"ה את הגויים שישלמו לישראל אם יזיקו להם.

בביאור קנס זה, יש שכתבו שקנס זה נמסר בהלכה למשה מסיני, והפסוקים הם אסמכתא בעלמא (קריית ספר, נזקי ממון, פרק ח), ויש שכתבו שהקנס הוא רק מדרבנן, והסמיכו דברים על פסוק זה (שיטה מקובצת בשם רבינו יהונתן; מנחת חינוך מצוה נז).

ב. אולם ב"שיטה מקובצת" כתב בשם תלמיד הר"פ, מהלך אחר, שכוונת התירוצי הוא, שלעולם "רעהו" לאו דווקא, וזה כולל גם גוי, ולכן נכרי שנגח את ישראל חייב, ומכל מקום ישראל שנגח לנכרי פטור, משום שהקב"ה התיר ממונו.

קורות חייו • רבותיו
תלמידיו • חיבוריו

תולדות רש"י הק

הפרק האחרון: פרק כ"ד – בסערה השמימה

שנכתב בדור הראשונים, ובו: 'ובשנת תתס"ה ככה נר ישראל, ונפלה עטרת תפארת, וישכב עם אבותיו בטרויש"'. הרי לנו עדות שנכתב בדור סמוך לרש"י, שרש"י נקבר במקום קבורת אבותיו בטרויש.

בדורות הקודמים אכן היה ידוע מקום קבורתו המדויק של רש"י בטרויש, כמוכא בספר איתן האזרחי (קונטרס אחרון פרשת וישב) ובספה"ק עובדת ישראל (פרשת וישב), עדות על רבי שמואל בר נחמני שהלך להשתטח על קברו של רש"י לבקש רחמים שיזכה להביא את דברי רש"י.

אך בצוק העתים, נעלם המקום המדויק של קברו של רש"י בבית החיים אשר בטרויש, ועד היום לא הצליחו החוקרים למצוא קצה חוט לפתרון חידת מקום קבורתו המדויק של רש"י בטרויש.

אמנם אין אנו יודעים את מקום קברו המדויק, אבל אין לנו אלא לצטט את דבריו של הגאון רבי יחיאל יעקב ויינברג זצ"ל בעל 'שרידי אש' באחת משיחותיו:

'במסכת בבא בתרא בחזקת הבתים כתוב 'כאן מת רש"י - ומכאן מתחיל פירוש רשב"ם', והנה אנכי המחקר לא גילו עד היום את הקבר של רש"י, הם לא יודעים היכן הוא נמצא, אבל הלומדים יודעים - רש"י נמצא בפירושו שהשאיר אחריו, שם אפשר למצוא את רש"י!'

זכותו הקדושה תגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

המשנה במסכת בבא קמא (לז, ב) אומרת, ששור של ישראל שנגח לשור של נכרי, בין שהיה השור תם, ובין שהיה השור מועד, הרי הישראל פטור מלשלם לנכרי. ואילו שור של נכרי שנגח לשור של ישראל, בין שהיה השור תם, ובין שהיה השור מועד, הרי הנכרי משלם נזק שלם לישראל.

רעהו דווקא?

שואלת על כך הגמרא (לח, א) ממה נפשך, אם הכתוב 'כי יגח שור איש את שור רעהו', עוסק רק ברעהו, דהיינו דווקא בישראל, אם כן שור של נכרי שנגח שור של ישראל גם יפטור, שהרי אינו רעהו. ואם "רעהו" לאו דוקא, אם כן אפילו שור של ישראל שנגח שור של נכרי, יהיה חייב, ומה הסברא לחלק, שהישראל פטור על של נכרי, ואילו הנכרי חייב על של ישראל?

התיר ממונם

מתרץ רבי אבהו, משום שנאמר (חבקוק ג, ו) עמד וימדד ארץ ראה ויפתר גוים, ודרשו חכמים, ראה הקב"ה שקיבלו עליהם בני נח את שבע מצוות ולא קיימו אותם, ולכן עמד והתיר והפקיד את ממונם לישראל.

ורבי יוחנן אמר, דבר זה נלמד מהכתוב בפרשתנו 'הופיע מהר פאך' - מפארן הופיע ממונם לישראל, ופירש רש"י, הופיע - גילה ממונו והתירו. מפארן - כשסייבם והחזיר התורה על כל האומות ולא קיבלוה.

בשנותיו האחרונות של רש"י הק', כפי שזכר בפרקים הקודמים, התגברו צרות ישראל למעלה מראש, עם מסעות הצלב בהם נחרבו ונהרסו קהילות מפוארות מישראל, נהרגו על קידוש השם אלפים מישראל, ונעקרו מרכזי תורה. צרות אלו פצעו את לבו הטהור של רש"י הטהור והחלישו את כוחותיו, אך הוא המשיך במסירות נפש להרביץ תורה לעדרים, לכתוב תשובות בהלכה, והמשיך בכתיבת פירושו על מסכתות הש"ס.

עד לאותו יום מר ונמהר, יום חמישי כ"ט בתמוז שנת ד' אלפים תתס"ה, כאשר רש"י הקדוש בן שיישים וחמש שנים, כשעדיין לא השלים את פירושו על מסכת בבא בתרא, ותוך כדי שהוא עוסק בכתיבת פירושו על מסכת מכות דף י"ט ע"ב, כשסיים לכתוב את המילים "כי אם רחץ, הא רחץ טהור, דטבל ועלה אוכל במעשר", בפתע פתאום יצאה נשמתו בטהרה, ועלתה מישיבה של מטה לישיבה של מעלה, וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'.

ולא ידע איש את קבורתו

אמנם בספר 'סדר הדורות' (מערכת ספרים, רש"י) כותב שרש"י נקבר בפראת, אולם על פי המסורת נקבר רש"י בעיר הולדתו ומרכזו פועלתו טרויש [טרוואה] אשר בצרפת.

כן גם התפרסם לפני עשר שנים בקובץ 'עץ חיים' (קובץ כז, ניסן שנת תשע"ז, עמוד), כתב יד עתיק של "סדר היחס"

את הרגעים והשעות הללו אנו חווים מדי שנה, ובכל זאת ההתרגשות והשמחה רק גוברים ומתעצמים משנה לשנה.

ריקוד ההקפות בשמחת תורה, כשאנו אווזים בספר התורה, מאמצים אותו אל לבנו ומחבקים אותו בדבקות עזה, ונחשול ענק של שמחה רוחנית צרופה ומזוקקת מציפה את חדרי הלב ונשפכת על גדותיו, רגלינו ובעיקר נשמתנו נישאים על גלי השמחה, טפחיים מעל הקרקע.

לומדי ונבחני 'תורה שבכתב', בוודאי אינם יכולים לכלוא את דמעות ההתרגשות הבוקעות מעיניהם שעה שהם מקבלים לידם את ספר התורה לריקוד. הלב הומה וסוער כשהם נזכרים ויודעים שאכן, הם זכו גם השנה ללמוד ולסיים את כל הכתוב בספר התורה הזה; הם זוכים היום לסיים חמשה חומשי תורה עם פירוש רש"י, בהנחה ובידיעה; באהבת עזה הם מצמידים את ספר התורה לחיקם ולוחשים לעצמם: 'לא נתנשי מינן ולא נתנשי מינך'---

מנהג ישראל תורה המקודש מדור דור, כפי שקבעו הקדמונים והמקובלים ז"ע, לריקוד בשמחת תורה דווקא עם ספרי תורה, ולא עם ספר קדוש אחר, כי בקיושרם ידעו קדמוננו שהתיקונים הגדולים נעשים בשמים דווקא בריקוד עם ספרי תורה.

אולם, לא בכל הדורות ולא בכל המקומות ניתנה האפשרות ליהודים לריקוד בשמחת תורה עם ספרי תורה. בצוק העתים ותהפוכות העולם, היו זמנים שיהודים מצאו את עצמם ביום שמחת תורה ללא ספרי תורה. במקרים כאלו נטלו בידם כרך חמשה חומשי תורה, או כרך של חומש אחד, וערכו עמו את ההקפות והריקודים וכך ששו ושמו בשמחת התורה כי הוא להם עוז ואורה. במקרים אחרים, כשלא היה בידם גם חומש, רקדו עם ספרים קדושים אחרים, כפי שנראה במחרוזות העובדות שלפנינו.

רק חומשים הכתובים בגיללה

בפתח הדברים נקדים שאמנם היה מי שהסתייג מעריכת הקפות עם חומשים, גם במקום שאין ספרי תורה כלל, כפי שאנו מוצאים בשו"ת שיח יצחק (סימן שכ) שם פותח בשאלה: 'נשאלתי מבני היקר משולם נ"י, בבית הכנסת שאין להם ספר תורה, אם יכולים להקיף בשמחת תורה בחומשים?' בתשובתו הוא מציין למונח בהלכה (באו"ח סי' קמ"ג סעיף ג') שבמקום שאין להם ספר תורה, קורין מתוך החומש, ובמגן אברהם (ס"ק ב') שהחזן קורא בקול רם עיין שם, אך הוא כותב שאין להוכיח מכך שאם אין ספרי תורה יערכו הקפות עם חומשים, לכן הוא מסיק: 'לזאת לענ"ד אם אין להם ספר תורה, אל יקיפו בחומשים, ואפשר שאם כתובים בגלילה, ועי"נ נראו כס"ת אפשר שאז יקיפו בהם', עכ"ל.

אולם במחרוזות העובדות והעדויות שלפנינו נראה כמה וכמה עובדות מרטיטות ומרגשות על גדולי הדורות שבמקרים מסוימים בשעת הדחק ובהוראת שעה, או לילדי ישראל, אמרו לרקוד בהקפות עם חומשה חומשי תורה, או בספרים קדושים אחרים.

הקפת עם חומשים ברפת בקר...

השתמר בידינו תיאור מרטיט על הקפות בעמק הבכא עם חומשים ביד, בצלו של האדמו"ר הגה"ק רבי יוסף גרינוואלד מפאפא זי"ע, בעל 'זיחי יוסף':

ביום ראש השנה שנת תש"ה, כאשר שהה במחנות עבודת הכפיה, התפלל הרבי בציבור ועבר כשליח ציבור לפני התיבה לחלות ולחנן פני שוכן מרומים כמנהגו בכל שנה. התפילות התקיימו ברפת של בקר אשר פונתה כדי לאכסן את עובדי הכפיה לנוח שם בלילה על גבי תבן, ונמשלו כבהמות נדמו. התפילות עברו בשיכרון לב ובדמעות שליש, אך גם בהתרוממות הרוח.

לשיא השמחה וההתעלות הרוחנית הגיע בעל 'זיחי יוסף' ביום שמחת תורה, שהוא יומא דעצרתא, והקב"ה אומר בו לכל איש יהודי 'בואו ונשמח אני ואתם'. באותה רפת בקר עלובה ערך כעת עם אנשיו את ההקפות בשירה ובזמרה כמנהג ישראל קדושים, ובמקום ספרי תורה החזיקו בידיהם סידורים וחומשים שהצליחו להביא עמהם אל תוך המחנה---

לימים כשתיאר בעל 'זיחי יוסף' את אותן הקפות ציין שכמה אנשי המחנה, יהודים אשר רח"ל התרחקו מתורת ה', שהיו אף הם ממגויסי המחנה, עמדו ברפת מן הצד כמשקיפים

נגיל ונשיש פזאת התורה פי היא לנו עז ואורה

ריקודי הקפות עם החומשו...

מקין פרה, ולתקוע בו בראש השנה בתוך המחנה. בהגיע חג הסוכות הוא ישב בסוכה שבנה לעצמו סמוך לצריף, ובהגיע יום שמחת תורה נערכו בצריף שלו 'הקפות', לא היה להם ספר תורה לרקוד עמו, אך היה בידם 'חומש' בודד, ועמו רקדו המתפללים את ריקוד ההקפות בתוככי מחנה ההשמדה---

(ספר 'הרבי הקדוש מראדושיץ')

(ספר 'תולדות בעל יחי יוסף מפאפא')

הקפת עם גפרות כשיבת חכש לבבין

על הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל מובא שהנהיג מנהג מקורי, בכל שנה ושנה, מלבד ההקפות עם ספרי תורה, להקיף גם עם גפרות מש"ס סלאוויטא, וכך העידו תלמידיו: "היו אלה הקפות עין לא ראתה, כל מי שנוכח באותו מעמד קרא מלבו מה רב טובך אשר צפנת ליראיך בעולם הזה. בראש, צעד הגאון וספר תורה קטן בידו, פניו המאירים קרנו בשלל גוונים ונגוהות, אחרי הקיפו תלמידיו וגמרות מש"ס סלאוויטא בידיהם, כי הרב זצ"ל נהג להקיף לא רק בתורה שבכתב אלא גם בתורה שבעל פה, והצהלה והשירה האדירה סחפה בסערת עווה את הכל".

(ספר 'אלף כתב')

הקפת עם דפי משניות

להלן תיאור מרטיט על עבודת קדשו של מרן הרה"ק בעל 'שפע חיים' מצאנז זי"ע, בהיותו תחת ידי הצוררים, כאשר ערך הקפות במסירות נפש עם כמה דפי משניות:

'כשהיה הרבי במחנה העבודה והכפיה מיהאלדארף גמר בלבו בנחישות, יעבור עלי מה, אני לא אלך בשום פנים לעבודה ביום שמיני עצרת. הוא נשאר בצריפו להתייחד עם הבורא ית"ש כדת היום, אך הנה התקיימה ספירה של כל האנשים העצירים לעבודה במיהאלדארף, והתברר חיש מהר כי חסר אדם אחד. מיד נחלחו וקיפיים אחדים לחפש אחריו בצריפים, שם מצאו את האדמו"ר עומד שקוע בתפילתו, וסחבו אותו באכזריות רבה אל מקום הספירה, שם ספג עונש לעיני כל העצירים 25 מלקות בכפליים, דהיינו שהעמידו עליו מזה ומזה שני רשעים נאצים ימ"ש, אשר כל אחד מהם מצדו היכה וחבט בו ברצועה ללא רחם, הוא יצא מתחת ידם פצוע וזב דם, כמעט לא נותרה בו נשמה, אח"כ נלקח מיד אל צריף החולים לטיפול רפואי.

היהודים האומללים שראו במחנה, ושיצאו לאחר מכן אל העבודה, בטוחים היו שהרבי לא עצר כח להחזיק מעמד, ובודאי כבר נפח את נשמתו מרוב יסורים, אך הנה להפתעתם, כשחזרו אחרי שקיעת החמה מעבודת הפוך אל המחנה, מצאוהו חי וקיים, לגודל תדהמתם ראו אותו בפנים צריף הלינה שלו, כשהוא מדדה רגליו סביב שרפרף (כסא) נמוך סחור סחור, ומחזיק בידי דפים אחדים מספר 'משניות' קטן וקרוע, ככה, הבנינו, עורך הוא 'הקפות' של שמחת תורה---

(ספר 'לפני האש')

קח חומש בראשית, ותרקוד עם זה!

לא רק במחנות האימה והצלמוות רקדו עם חומשים, אלא גם בימי שלווה ומנוחה אנו מוצאים עדויות על ריקודי הקפות

והתפלאו על המחזה. המה ראו כן תמחו לשמחה מזו זו עושה? לרקוד ולשורר ברפת בקר בתוך צרה? וזה אל זה שואלים מה קרה לאנשים האלה? וכי אינם מרגישים צרותיהם וצרות משפחותיהם אשר הובלו למקום ההריגה? ... באמת כן היה! - העיד הויחי יוסף - בעת ההקפות התעללנו והסחנו דעתנו לחלוטין מכל הצרות! באותה שעה שכחנו לגמרי היכן אנחנו!

(ספר 'תולדות בעל יחי יוסף מפאפא')

ריקודי הקפת בשמחה סקריסקו בפולין

האדמו"ר הגה"ק רבי יצחק שמואל אליהו מפיעטריקוב זי"ע, הנהיג קהל עדת קודש של מאות חסידים בפיעטריקוב. בפרוץ שואת אירופה הוא הובל למחנה 'סקריסקו' בפולין, שם נצרך ככור העינויים במשך כשנה. אך גם שם במחנה העבודה בעמק הבכא היה הצריף שלו למרכז רוחני. במקום זה בו הוא נאלץ לעבוד בעבודת כפיה בייצור נשק לגרמנים, הוא התגבר כארי והוא הצליח בדרך לא דרך להכין שופר

כמה יהודים בעולם יודעים מה כתוב בחומש? כל נהיה כפיי טובה על מה שאנו יודעים!

באחת מדרשותיו הכובשות לבבות וחוצבות להבות, המגיד הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, הלהיב את השומעים על השמחה ביום שמחת תורה עם סיום חמשה חומשי תורה. לשמוח בכל מילה ופסוק שיודעים בתורה שבכתב:

"לא בכדי תיקנו חז"ל לשמוח בשמחת תורה בסיום קריאת חמשה חומשי תורה. אני נתקל בבני ישיבה קודרים ומיואשים, מדוע? כי אינם מבינים את שיעורו של ראש הישיבה... אינם יודעים את הסוגיא על בוריה... מביטים הם בקנאה על המוכשרים והמצליחים והמשמנים והמחזשים.

ואני קורא לעברם: איי! כעכברים הרובצים על דינרי הזהב! היש לכם מושג בערכה של מלה אחת בתורה! נתחיל מ"בראשית"! כמה יהודים בעולם יודעים לקרוא באותיות רש"י? כמה יהודים בעולם יודעים מה כתוב בחומש? כמה יהודים בעולם קוראים מדי שנה בשנה חמשה חומשי תורה שנים מקרא ואחד תרגום ושומעים קריאתם בבית הכנסת בצבור?

תיקנו לנו לרקוד על סיום חמשה חומשי תורה! כי אמנם כל השאר, כל דרגה ודרגה בתורה הוא עולם מלא, תוספת אורה, אבל שלא נהיה כפיי טובה על מה שאנו יודעים את חמשה חומשי תורה! שנאמר קודם כל 'אשרינו מה טוב חלקנו, ומה נעים גורלנו, ומה יפה ירושתנו, שאנו מעריבים ומשכימים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ואומרים פעמים באהבה שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד', קודם כל וראשית לכל להודות על כך שאיננו בסיביר הקפואה, אחים רבים כל כך קפאו שם למוות, ואנו בחסדי שמים זוכים גם לומר אמן, וגם אמן יאה שמיה רבה וגם מילה של תלמוד תורה, נגיל ונשמח בזאת התורה כי היא לנו עוז ואורה! ושלב אחר שלב נעלה מעלה מעלה!"

הדרן עלך כל התורה!

שעשועי תורה, תמיהות חידות וחידודים על כל חמשה חומשי תורה

להגיד שבחו

על מי והיכן נאמר הביטוי:

ט. 'להגיד שבחו' ששמעו לקול משה.

י. 'להגיד שבחו' שלא הטו ימין ושמאל.

יא. 'להגיד שבחו' שלא היה לובשן לגדולתו.

יב. 'להגיד שבחו' שלא שינה.

יג. 'להגיד שבחו' שאחד מהם לא עיכב.

יד. 'להודיע שבחו' שלא נמנע מלקנא לחילול השם.

טו. 'להגיד שבחו' של ארץ ישראל.

טז. 'להודיע שבחו' שהיו מלכים מתאווים להידבק

בזרעו.

א. 'הואיל והזכירו סיפר שבחו'.

ב. 'להודיע שבחו' שלא עיכב למול עצמו.

ג. 'להגיד שבחו' שלא למדה ממעשי אביה.

ד. 'להגיד שבחו' שלא פשטו ידם בגזל.

ה. 'להודיע שבחו' שהתכוון להסיר חרפה מאחיו.

ו. 'בשבחו דיבר הכתוב' שישב בכבודו של עולם ויצא

אל המדבר.

ז. 'להגיד שבחו' שלא הפילו דבר ממצוות משה ואהרן.

ח. 'מגיד שבחו' שלא אמרו היאך נצא למדבר.

שקולים

על מי והיכן נאמר:

ה. מכה השקולה כמו כל המכות.

ו. ברכה השקולה כנגד הכל.

ז. מצוה השקולה כנגד כל המצוות (2 תשובות).

ח. עבירה השקולה כנגד כל העבירות (2 תשובות).

א. שהיה שקול כנגד כל ישראל.

ב. שהיה שקול כנגד י"ב אלף איש.

ג. שני אחים שהיה שקולין ושווים כאחד.

ד. שהיה שקול כמו משה ואהרן.

רוח הקודש

היכן מצאנו?

ו. רוח הקודש אצל יהודה בן יעקב.

ז. רוח הקודש אצל משה רבינו.

ח. רוח הקודש אצל בצלאל וחכמי הלב.

ט. גורל שנעשה ברוח הקודש.

י. רוח הקודש אצל צאצאי קרח.

א. רוח הקודש אצל אברהם אבינו.

ב. רוח הקודש אצל שרה אמנו (2 מקורות).

ג. רוח הקודש אצל שם בן נח.

ד. רוח הקודש אצל רבקה אמנו (2 מקורות).

ה. רוח הקודש אצל יעקב אבינו (4 מקורות).

יוסף דעת

א. אשר בחר בנו מכל העמים

בפרשת וזאת הברכה נאמר (דברים לג, ב): 'וַיֹּאמֶר ה' מִסִּינִי בֹא וְזֶרַח מִשְׁעִיר לְמוֹ הוֹפִיעַ מִהֶר פֶּאֶרְן, וּפִירֶשׁ רֶש"י: 'וְזֶרַח מִשְׁעִיר לְמוֹ - שִׁפְתֵּי לְבָנִי עָשׂוּ שִׁקְבָּלוֹ אֶת הַתּוֹרָה וְלֹא רָצוּ. מִהֶר פֶּאֶרְן - שֶׁהֵלֵךְ שָׁם וּפָתַח לְבָנִי יִשְׁמַעֵאל שִׁקְבָּלוֹהָ, וְלֹא רָצוּ'.

לאור זאת יש להקשות: מה פשר הברכה שתיקנו לברך בכל יום בברכת התורה, וכן לפני קריאת התורה, 'אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו', והלא עוד בטרם שנתן את התורה לבני ישראל הלך הקב"ה תחילה להציע את התורה לבני עשיו וישמעאל, אלא שהם לא רצו לקבל, ואם כן, מה הכוונה שהקב"ה בחר רק בנו מכל העמים, הרי גם לעמים הציע תחילה את התורה. וצריך עיון!

ב. לסיים בדבר טוב

בפסוק האחרון שבתורה נאמר (דברים לד, יב) וְלִכְלֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וְלִכְלֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל, וּפִירֶשׁ רֶש"י: "לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל - שֶׁנֶּשְׂאוֹ לְבֹו לְשִׁבֵּר הַלּוּחוֹת לְעֵינֵיהֶם".

ויש להקשות: שהרי הרמ"א כותב בשלחן ערוך הלכות קריאת התורה (סי' קלח, א) וז"ל: 'זכיון שיתחיל תמיד לקרוא בדבר טוב, ויסיים בדבר טוב', ואם כן, איך יתכן שהתורה מסתיימת בדבר שאינו טוב, של שבירת הלוחות, וצריך עיון!

המבחנים
פתוחים עד
דיומ ג'
פרשת דר
הבעד"ט

כלנו יודעים את התורה!

אחרי שנת עמל ולימוד התורה הקדושה זה הזמן לשון ולהפוך את הלימוד לאוצר מנוצר וקנין נצחי בקרבכם!

מבחן בקיאות בתורה
30 שאלות בקיאות במרחבי חמשה חומשי תורה
ובנוסף, חידודי ושעשועי התורה
כפי שתחזינה עיניכם כאן

מבחן ידיעת התורה
100 שאלות ידיעה והבנה
במרחבי חמשה חומשי תורה
(מחולק לפי החומשים)

מגוון מבחנים ושעשועי תורה
פתוחים במערכת
לסיכום, שיון ידיעת
כל התורה כולה

מתן שכרה בצדה

בין המשיבים נכונה והמשתתפים ייערכו הגרלות עם עשרות זוכים בפרסים יקרי ערך

עם חומש בקרב נערי ישראל.

שנה אחת בעצם יום שמחת תורה פנה מרן ראש הישיבה הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זי"ע אל גינו הצעיר, ושאל אותו: האם רקדת כבר עם ספר התורה? והגן השיב: לא רקדתי, כי מה אעשה שאין נותנים לי ספר תורה... אמר לו מרן ראש הישיבה זי"ע: 'אומר לך מה תעשה, קח חומש בראשית ותרקוד עם זה!'

(קובץ 'תל תלפיות')

הקפדת עם ספרי נביאים, נשירות, ושלחן ערוך

כן אנו מוצאים תיאור על ההנהגה בבית מדרשו של הגה"צ רבי יוסף חיים זוננפלד זי"ע, רבה של ירושלים:

"בשמחת תורה, תוך כדי ההקפות, מקהיל רבי יוסף חיים את כל ילדי שכונת 'בתי מחסה ומשלכם' בשמחתה של תורה. הגדולים מקיפים את הבימה בספרי תורה, ואילו לילדים הוא מחלק את כל ספרי הנביאים (-הכתובים על קלף) שבבית הכנסת. כאשר אין מספיק נביאים בבית הכנסת, הוא מוציא מהארון את הספרים המודפסים, משניות, גמרות, שלחן ערוך, ומחלקם בידי הילדים והוא עורך את ההקפות".

(הגדה של פסח 'פניני חיים')

הקפדת עם ספר הסמ"ג

על מנהגו של רבינו החפץ חיים זי"ע מסופר מפי תלמידיו עדות מופלאה:

'הנערים היו עורכים הקפות בשמחת תורה עם ספרי נביאים, ולא פעם קרה שהנערים רבו ביניהם מי יטלם ראשונה להקיף בהם, ופעמים היו הדברים מגיעים לידי מכות, נתן החפץ חיים לבנו הגרא"ל את ספר הסמ"ג שיקיף עמו באמרו כי ספר זה מעלה גדולה יש בו הוא מקיף תורה שכתב ותורה שבעל פה'.

(ספר 'הימים הנוראים' במחיצת החפץ חיים)

בשולי הדברים נציין את המובן מאליו, שריקודים אלו עם החומשים, או שאר ספרים, כמובן נעשו רק בשעת הדחק או לילדים, אך בימים כתיקונם אין לשנות ממנהג ישראל תורה לרקוד דווקא עם ספרי תורה כפי שיסדו הקדמונים.

והעיקר שלא לשכוח העיקר:

לפז ולרקוד על העבר, ולגיל ולרנן על העתיד! לעלות על השנה הנוספת בו זכינו ללמוד מדי יום חומש ורש"י ולסיים את כל חמשה חומשי תורה בהבנה, ובעיקר - להתמלא שמחה של מצוה עם הקבלה על העתיד, לשנה נוספת בו נזכה בעזרת ה' להמשיך לקבוע לימוד יומי בחומש עם פירוש רש"י, כך נוכל בעז"ה גם בשנה הבאה, בשמחת תורה של שנת תשפ"ח, לאחוז את ספר התורה ולשמוח בשמחתה!

נגיל ונשיש בזאת התורה
כי היא לנו עז ואורה

כי הם חיינו וארר ימינו
ובהם נהגה יומם ולילה

תנו כבוד לתורה

ברוב יקר והערכה, נשג את זאת הברכה, מעומק ליבנו שטורה וערכה גם ברכות יעטה מורה, ידידנו החשובים הבקאים בחמשה חומשי תורה ואף בפירוש רש"י עוטים אורה במלאות שנה שלמה, של לימוד תורת ד' תמימה, כינעה והשקעה עצומה יום יום לימוד קבוע בשפה ברורה, את כל התורה שבכתב מרישא ועד גמרא, לראשך נור תפארה

ה"ה, ידידנו החשובים והנכבדים האכרכים, הכחורים והילדים, וקנים עם נערים מכל קצוות ארץ מכל העדות והחוגים

מאות אלפי בני לגיונו של מלך
יקירי חבורת 'תורה שבכתב'
כל אחד ואחד בשמו הטוב יבורך

ברכת מול טוב נאמנה לעת גמרה של תורה
לכבוד סיום לימוד חמשה חומשי תורה
ועמדם בכור המבחן בהצלחה בכירה וידיעה ברורה
על דברי התורה הקדושה עם פירוש רש"י הק' מלא אורה

לכבוד גמרה של תורה, נביאה בזאת סיכום כולל של הציונים והמבחנים לכל שנת תשפ"ו העעל"מ:

סה"כ מבחנים שנערכו במהלך שנת תשפ"ו 7,874,000 ובמילים: שבעה מיליון שמונה מאות וארבע אלף מבחנים:		סה"כ מבחנים שנערכו במערכת החל מהקמת המפעל העולמי 16,154,000 ובמילים: ששה עשר מיליון, ומאה וחמשים וארבע אלף מבחנים:	
פירוט המבחנים שנערכו במהלך שנת תשפ"ו:			
סה"כ מבחנים שבועיים בסיו/ עיון 1,150,200 ממוצע ציונים: 88.70%	סה"כ סיכומים וזמרים בסיו/ עיון 6,042,000 ממוצע ציונים: 83.11%		
סה"כ 326,130 השתתפות במעגון מדורי 'תורתך שעשועי'	סה"כ 230,050 מבחנים מיוחדים	סה"כ 240,700 מבחן הפטרה	סה"כ 265,220 מבחן גמרא

*המספרים משקפים את פעילות 'תורה שבכתב' בארה"ק בלבד, ללא הפעילות בחו"ל שם ישנם עוד כהנה וכהנה כ"ו

ויהא רעוא מן קדם נתן התורה ברוך הוא, כי יזכו להמשיך ולהנות באהלה של תורה כל הימים, וחפץ ד' בידם יצליח להגשים שאיפת לבכם הטהור ללימוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה, מתוך בריות נופא ונהורא מעליא, סיעתא דשמיא ורוב ברכה והצלחה בכל משלח ידם, זכות התורה ורכבות אלפי לומדיה, תגן בעדם לחיושוע בכל מילי דמיטב ובכל הברכות האמורות בספר תורת משה רבינו ע"ה, בשפע חיים וברכאן טבין משמי מעל, עדי נוכח כולנו לביאת משיח צדקנו ובנין בית הבחירה במהרה בימינו, אמן.

בברכת התורה, חילבם לאוריאל
התנחל

כל זה בשבילך!

מפעלות 'תורה שבכתב' בארץ הקודש

ידיעות | עדכונים | חדשות | הוספות
לכבוד התחלת לימוד המחזור הרביעי במפעלינו הקדוש - פרשת בראשית הבעל"ט

מתן שכרה צלדה

375 זוכים מדי חודש
בסך למעלה מ-56,000 ₪!

הגרלת ופרסים

לאברכים ותלפיד ישיבה גדולה

חדש!

הגרלת ילדיהן ולהשכיל

מיוחד לקוראי
הגיליון השבועי
ע"ס 100 ₪
X 3 זוכים

הגרלת חקור דבר

ע"ס 200 ₪ | X 2 זוכים

הגרלת יודעים את התורה

ע"ס 150 ₪ | X 2 זוכים

הגרלת יפחודים

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

הגרלת יופית

ע"ס 200 ₪ | X 5 זוכים

הגרלת שבועית

ע"ס 500 ₪ | X 5 זוכים

הגרלת בונות שבועית - לנבחנים קבועים

ע"ס 100 ₪ | X 5 זוכים

הגרלת בונות חודשית

ע"ס 500 ₪ | X 4 זוכים

הגרלת יפחוד רש"י ואונקלוס

כך מסדרת על התורה | X 3 זוכים

הגרלת ופרסים

לתלפיד ישיבה קטנה וילדים

חדש!

קטן הידוע

ע"ס 50 ₪ | X 3 זוכים

הגרלת נוספת בפיוחד לפותרים בשולחן השבת עם כל המשפחה

ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

הגרלת בונות חודשית

נוספת בפיוחד לפותרים בשולחן השבת עם כל המשפחה

ע"ס 100 ₪ | X 10 זוכים

הגרלת יופית

ע"ס 50 ₪ | X 3 זוכים

הגרלת שבועית

ע"ס 100 ₪ | X 3 זוכים

הגרלת בונות חודשית

ע"ס 100 ₪ | X 3 זוכים

הגרלת בונות שבועית לנבחנים קבועים

ע"ס 50 ₪ | X 2 זוכים

הגרלת יודעים את התורה

ע"ס 50 ₪ | X 2 זוכים

הגרלת יפחודים

ע"ס 50 ₪ | X 2 זוכים

תורתך ששועי

חדש!

חקור דבר

חקירה לפדית בפרשת השבוע

יודעים את התורה

בקיאות בחפשה חומשי תורה

מחודדים

שאלות מרתקות וחידושים על פרשת השבוע

חדש וייחודי - לכל המשפחה:

קטן הידוע - מדורים במצות ופסוקי הפרשה

במצע מיוחד לשולחן השבת המשפחתי!

קו קול התורה

מנצח שיעורי תורה:

סיכום יומי מתמצת | שיעור יומי מורחב | שיעור שבועי מסכם
בפגיון שפות וסגנונות: עברית | לשון הקודש | אידיש

אגף 'הצוחר בתורה'

חדש!

מצורות 'תורה שבכתב' צהילי השיצות הקדושות

מבחרים ייעודיים לתלפיד ישיבה | פרסומים וחומרי עזר ודברון
| שתיים עם חברות הטלפניה בהיכלי הישיבות לעריכת מבחרים
חיים | התקנת עמודות מבחרים לצעוניים | הגרלות ייעודיות
לכל ישיבה | משלוח שבועי של הגיליון השבועי לישיבה

מסלולי המצחמים

חדש!

סיכום יומי

5 שאלות על הלימוד היומי

+ 1 שאלת בונות

ושננתם - חזרה על לימוד יום האתמול

מנצח שבועי - מסלול בסיסי

חדש!

10 שאלות ידיעה על כל הפרשה

+ 2 שאלות בונות

לדעת - בקיאות בפרשת השבוע

מנצח שבועי - מסלול עיון

6 שאלות עיוניות מרחבי הפרשה

מנצח רש"י ותרגום

חדש!

3 שאלות להבנת הפשט ע"פ רש"י ואונקלוס

מבחן אמריקאי הפוך!

מנצח מיוחד לקוראי הגיליון השבועי!

חדש!

להבין ולהשכיל

הבנה בעומק הפשט של פירוש רש"י

המסלול החדש ליודעי התורה והוגיה:

חדש!

מצורת 'דבקים בתורה'

מבחן שבועי ממצטרב, מיוחד לשנתי התורה

בכל שבוע, נבחנים על הפרשה החדשה

+ כל הפרשות הקודמות משך כל השנה!

הפרטים המלאים - במדועה הפיוחדת למסלול זה

זכיה
ישיבה
ללא
הגרלה!

מכון ההוצאה לאור

מגוון
מדורים
חדשים

הגיוולטור היומי

מלא וגדוש בתוכן איכותי
שיפתיק לכם את היום
מפוצץ למנוי מנייים
בעולם כולו

מכון תורה שבכתב

הפקת חומרי עזר וסיוע | חוברות
וקונטרסים | מהדורות חופש ורש"י
המבואר בהוצאה פיוחדת | ספרי
תורה שבכתב | ועוד

הגיליון השבועי

עם תוכן עשיר ומרתק על פרשת
השבוע עם פירוש רש"י הק'
מופץ באלפי נקודות הפצה
בכ-40 ערים ברחבי הארץ

ותזכרה

לידיעת התורה שבכתב,
וגם בפגיון שכרה בצדה

תערוך

את הסיכומים היומיים
והמבחרים השבועיים

תתחבר

לפאות אלפי לומדי
חופש ורש"י מדי יום

הירשם

במערכת 'קול התורה'
או בנדרים וקהילות

זמן להאיר לעצמך את החיים ולהתחבר לתורה הקדושה
בלימוד יומי מתוק וקבוע של חופש ורש"י.

02.500.20.18

TS025002018@GMAIL.COM

